

การอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี*

POLITICAL SOCIALIZATION AFFECTING DEMOCRATIC BEHAVIOR OF
SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN MUANG UTHAI THANI DISTRICT,
UTHAI THANI PROVINCE

พระมหาธีรติ ธมมโสภณ (โสภิตธรรม), วชิรินทร์ ชาญศิลป์, อนูปุม โสวเกษม

Phramaha Teerati Dhammasobhano (Sopittam), Vacharin Chansilp, Anupum Sowkasem

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: Tammasopano@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองและพฤติกรรมประชาธิปไตย 2. ศึกษาความสัมพันธ์ของการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองและพฤติกรรมประชาธิปไตย และ 3. การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 285 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 12 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$) และมีพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) 2. การอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองกับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3. การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยแนวทางดังนี้ ควรปลูกฝังให้เด็กมีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อนั่นที่ตนเอง ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง เคารพกฎกติกาของสังคม ยอมรับความคิดเห็นหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอนให้รู้จักเหตุและผล คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ฝึกทักษะการแสดงออกให้เหมาะสม ควรเผยแพร่องค์ความรู้ และนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง เมื่อเกิดความขัดแย้งควรร่วมกันแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันด้วยหลักเหตุผลและสันติวิธี

คำสำคัญ: การกล่อมเกลาทางการเมือง; พฤติกรรมประชาธิปไตย; หลักสัปปุริสธรรม 7

Abstract

Objectives of this research paper were: 1. To study the level of political socialization and democratic behavior, 2. to study the relationship between political socialization and democratic behavior and 3. To apply Sappurisdhamma 7 for promoting democratic behavior. Methodology was the mixed methods: The quantitative research used questionnaires as a tool to collect data from samples of 285 people. The qualitative research, data were collected with structured in-depth-interview script from 12 key informants.

Findings were as follows: 1. Secondary school students at Muang District, Uthai Thani Province, by overall, received political socialization at the middle level ($\bar{X}$ = 3.32). The students had democratic behavior, by overall, at high level ($\bar{X}$ = 3.95). 2. Coefficient of political socialization and democratic behavior of students, by overall, had relationship with the statistically significant level at 0.01. and 3. Application of Sappurisdhamma 7 to promote democratic behavior by the following methods: There should be instilling the youth to have self-responsibility, setting goal to self-development, respecting social rules and regulations, accepting others different opinions, There should be organization of learning process to help students know reasons, pay attention to the interest for all and appropriate expression. There should be news dispatching and presenting truthful things and use reasons and peaceful methods to solve conflicts arisen in the peer groups.

Keywords: Political socialization; Democratic behavior; Sappurisdhamma 7

บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นระบอบการปกครองที่ต้องการคุณภาพของประชาชนและสังคมในระดับค่อนข้างสูง เนื่องจากการปกครองที่เน้นการให้ประชาชนในประเทศได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองด้วยตนเอง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ดังนั้นคุณภาพของประชาชนและสังคม จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตย (คมสันต์ นาควังไพร, 2559) กล่าวคือ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะมั่นคงได้ สมาชิกในสังคมจำเป็นต้องมีกระบวนการคิด อุดมการณ์ และพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย ที่แสดงออกจนเป็นวิถีชีวิต โดยได้รับมาจากกระบวนการอบรมหล่อหลอมเลาทางการเมือง ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอด สืบต่อ แนวคิด การกระทำ พฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์ที่ส่งไปยังสมาชิกที่อยู่ในสังคมเพื่อให้เกิดการรักษา เรียนรู้ และปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2549) กระบวนการหล่อหลอมเลาทางการเมือง จึงมี

ความสำคัญต่อการกำหนดสมาชิกของสังคมว่าจะนำไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองในรูปแบบใด ซึ่ง มีผลต่อพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพในประชาธิปไตยด้วย

รากฐานที่สำคัญต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือวิถีชีวิตของคนใน สังคมที่รวมตัวอยู่กันอย่างสันติภาพ สันติสุข และเสรีภาพ การดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมของ ประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย โดยการนำเอาอุดมการณ์ประชาธิปไตยมาประพจน์ ปฏิบัติเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต (ศูนย์การเรียนรู้การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ 3, 2558) หรือที่เรียกว่า พฤติกรรมประชาธิปไตย บุคคลจะเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ต้อง มีพฤติกรรมที่สำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความเคารพ 2) ด้านความสามัคคี 3) ด้านความมีเหตุมี ผล (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555) การปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตยให้กับ เยาวชน เป็นสิ่งสำคัญมากในการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย เพราะกลุ่มเยาวชนเหล่านี้ จะเติบโตเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยต่อไป การที่เยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ประชาธิปไตย จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติและต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาชุมชนและ สังคม เนื่องจากประชาธิปไตยมีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกบริบทในสังคมและการดำเนินชีวิต อีกทั้ง เยาวชน ถือว่าเป็นช่วงวัยที่จะได้รับการชักนำไม่ว่าจะเป็นไปในทางที่ดี หรือในทางที่ไม่ดีได้ง่าย ดังนั้นการชักจูงให้เยาวชนมีจิตสำนึกประชาธิปไตย บุคลิกภาพหรือพฤติกรรมประชาธิปไตย ตั้งแต่แรกเริ่มเข้าสู่หน้าที่ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ก็จะทำให้เขาเหล่านั้น เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีจนสามารถเป็นต้นแบบในสังคม จากนั้นจึงค่อย ๆ ขยายผลไปยังผู้ใหญ่และ กลุ่มสังคมอื่นต่อไป การปลูกฝังให้เยาวชนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยต้องควบคู่ไปกับคุณธรรม ด้วย การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปลูกฝังพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของเยาวชนจึงมี ความสำคัญไม่แพ้กัน โดยหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมต่อการนำมาปรับใช้ในการพัฒนาตน คือ หลักสัปปริสธรรม 7 ประการ ซึ่งเป็นธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ หรือเป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นคน เก่ง ประกอบด้วย 1. เป็นผู้รู้จักเหตุ (ธัมมัญญตา) 2. เป็นผู้รู้จักผล (อัตถัญญตา) 3. เป็นผู้รู้จักตน (อัตตัญญตา) 4. เป็นผู้รู้จักประมาณ (มัตตัญญตา) 5. เป็นผู้รู้จักกาล (กาลัญญตา) 6. เป็นผู้รู้จัก ชุมชน (ปริสสัญญตา) และ 7. เป็นผู้รู้จักบุคคล (บุคคลัญญตา) (ที.ปา. (ไทย) 11/331/264)

จังหวัดอุทัยธานี เป็นจังหวัดที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพียง 257,503 คน ซึ่งในการเลือกตั้ง นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อวันอาทิตย์ที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2563 มีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง 151,673 คน คิดเป็นร้อยละ 58.90 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด อุทัยธานี, 2563) ซึ่งถือว่ามียอัตรส่วนไม่มาก ทั้งที่การเลือกตั้งครั้งนี้ เป็นการเลือกผู้แทนของตน เพื่อไปทำหน้าที่แทนตนในการปกครองท้องถิ่นของตนเอง และการเลือกตั้งก็ถือเป็นพฤติกรรม ประชาธิปไตยที่สำคัญประการหนึ่ง ถือเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการแสดงเจตจำนงของประชาชนผู้เป็นเจ้าของสิทธิในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ผู้ ที่ตนเองเลือก เข้าไปใช้อำนาจแทนตนในการทำหน้าที่บริหารจัดการท้องถิ่นให้ตรงกับ ความต้องการของตนเอง การที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอุทัยธานี ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งไม่มาก

เท่าที่ควร แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในจังหวัดอุทัยธานีให้ความสำคัญกับการรักษาสีทึบและทำหน้าทีพืลเมืองที่ตืตามระบอบประชาธิปไตยไม่มากนัก

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการอบรมกล่อมเกลทาทางการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี โดยมุ่งศึกษาว่า นักเรียนได้รับการอบรมกล่อมเกลทาทางการเมืองมาอย่างไร มีพฤติกรรมประชาธิปไตยมากน้อยแค่ไหน การอบรมกล่อมเกลทาทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประชาธิปไตยหรือไม่ และเป็นไปในทิศทางใด และหลักสัปปุริสธรรม 7 สามารถส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยได้อย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์และองค์ความรู้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาและเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยให้กับเยาวชนไทยอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ตืตามระบอบประชาธิปไตยไปด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการอบรมกล่อมเกลทาทางการเมืองและระดับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมกล่อมเกลทาทางการเมืองกับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี
3. เพื่อประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อนำข้อมูลเชิงคุณภาพสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ในพื้นที่อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี จาก 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จำนวน 943 คน โรงเรียนพุทธมงคลวิทยา จำนวน 125 คน และโรงเรียนหนองเต่าวิทยา จำนวน 28 คน รวม 1,096 คน (กลุ่มสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) กำหนดขนาด

กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคาดเคลื่อนในการประมาณไม่เกิน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน

2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย พระสงฆ์ที่เป็นนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง แห่งละ 1 คน รวม 3 คน ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง แห่งละ 1 คน รวม 3 คน รวมทั้งหมด 12 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามการอบรมกล่อมเกลากิจการทาง การเมือง และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตย ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) และ หาคุณภาพของเครื่องมือโดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค โดยแบบสอบถามการอบรมกล่อมเกลากิจการทางการเมืองมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .816 และแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .808 ในการ วิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการสัมภาษณ์ตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่ เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 รูป/คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการ วิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ข้อมูลเชิงคุณภาพ ศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูล สำคัญ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การอบรมกล่อมเกลாதงเมืองและพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทงการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี โดยรวม

(n=285)

การกล่อมเกลาทงการเมือง	ระดับ		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านสถาบันครอบครัว	3.41	0.86	มาก
2. ด้านสถาบันการศึกษา	2.84	0.70	ปานกลาง
3. ด้านสถาบันสื่อสารมวลชน	3.47	0.83	มาก
4. ด้านสถาบันศาสนา	3.26	0.88	ปานกลาง
5. ด้านกลุ่มเพื่อน	3.60	0.77	มาก
โดยรวม	3.32	0.53	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ได้รับการกล่อมเกลาทงการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$, S.D.=0.53) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}=3.60$, S.D.=0.77) ด้านสถาบันสื่อสารมวลชน($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.83) ด้านสถาบันครอบครัว ($\bar{X}=3.41$, S.D.=0.86) อยู่ในระดับมาก ด้านสถาบันศาสนา ($\bar{X}=3.26$, S.D.=0.88) และสถาบันการศึกษา ($\bar{X}=2.84$, S.D.=0.70) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี โดยรวม

(n=285)

พฤติกรรมประชาธิปไตย	ระดับ		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านความเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น	4.19	0.56	มาก
2. ด้านความสามัคคี	3.86	0.59	มาก
3. ด้านความมีเหตุมีผล	3.87	0.57	มาก
โดยรวม	3.96	0.49	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี มีพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.49) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.56) ด้านความมีเหตุมีผล ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.57) และด้านความสามัคคี ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.59) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

สรุปได้ว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ได้รับการกล่อมเกลາทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองกับพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยภาพรวม

ตารางที่ 3 แสดงการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองกับพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยภาพรวม

ตัวแปร	พฤติกรรมประชาธิปไตย	Sig.
การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง	.322**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า การอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองกับพฤติกรรมประชาธิปไตย ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ ($r = 0.322^{**}$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า การอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองกับพฤติกรรมประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์เชิงบวก

3. การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี พบดังนี้

1. ด้านธัมมัญญตา เป็นผู้รู้จักเหตุ คือ ต้องปลูกฝังให้เด็กรู้จักเหตุผลในการอยู่ร่วมกันในสังคมและรู้ว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไรเพื่อให้สังคมมีความสุข ต้องสอนเด็กให้รู้จักเหตุ ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งผลและการที่จะได้รับผลอะไรย่อมมาจากเหตุนั้น สอนให้เด็กเข้าใจและตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ซึ่งจะทำให้พัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพได้ง่าย

2. ด้านอัตถัญญตา เป็นผู้รู้จักผล คือ ควรปลูกฝังให้เด็กรู้จักผล และรู้จักการตั้งเป้าหมายให้เป็นเพราะจะทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยอมรับความเป็นจริงของผลที่เกิดขึ้นและยอมรับในผลที่ตัวเองได้กระทำ และมีวิสัยทัศน์ที่คิดกว้าง มองไกล

3. ด้านอัตตัญญตา เป็นผู้รู้จักตน คือ ต้องให้เด็กเรียนรู้ที่จะรับรู้สถานะของตนเองเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคม มีเป้าหมายในการดำรงชีวิต ยอมรับสภาพความเป็นจริงของตนเอง และสร้างกระบวนการให้เด็กทำงานเป็นทีม โดยเน้นการทำงานตามภาระหน้าที่ในทีม

4. ด้านมัตตัญญตา เป็นผู้รู้จักประมาณ คือ ต้องทำให้เด็กมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความเพียงพอ พอใจในสิ่งที่มีอยู่ รู้พอดี พอประมาณ รวมถึงฝึกให้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และสร้างวินัยและการวางแผนการเงินให้แก่เด็กโดยเริ่มต้นที่การทำบัญชีรายรับรายจ่ายทุกวัน

5. ด้านกาลัญญตา เป็นผู้รู้จักกาล คือ ต้องฝึกทักษะให้เด็กรู้จักแสดงออกให้เหมาะสมกับกาลเวลาและสถานที่ สร้างนิสัยความตรงต่อเวลา ทำให้เด็กมีความสามารถกำหนดสิ่งสำคัญที่

จะต้องทำก่อนหลัง รู้จักจัดลำดับภาระหน้าที่ของตน และควรฝึกฝนให้เด็กมีสติ รู้ว่าจะต้องทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

6. ด้านปรีชาญาณ เป็นผู้รู้จักบริษัท คือ ฝึกให้เด็กรู้จักวิเคราะห์ชุมชนตามความเป็นจริง เรียนรู้และปฏิบัติตนเหมาะสมกับสภาพของสังคม ส่งเสริมให้เด็กเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมกับชุมชน หรือกลุ่มเพื่อนโดยเคารพกฎกติกา มารยาทในการอยู่ร่วมกันกับชุมชน

7. ด้านบุคลิกภาพ เป็นผู้รู้จักบุคคล คือ ฝึกให้เด็กยอมรับความคิดเห็นหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ปลูกฝังให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่เอาแต่ใจตนเอง ฝึกฝนให้เด็กวางตนให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ รู้จักการเลือกคบคนและแยกคนออกได้ว่าผู้นั้นควรคบหรือไม่ควรคบ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

สรุปได้ว่า การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตย ต้องปลูกฝังให้เด็กรู้จักเหตุผลในการอยู่ร่วมกันในสังคม ให้เด็กเรียนรู้ที่จะรับรู้สถานะของตนเอง เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคม พอใจในสิ่งที่มีอยู่ รู้พอดี พอประมาณ รู้จักแสดงออกให้เหมาะสมกับกาลเวลาและสถานที่ ส่งเสริมให้เด็กเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมกับชุมชนหรือกลุ่มเพื่อน โดยปฏิบัติตนเหมาะสมกับสภาพของสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 อภิปรายได้ว่าเป็นเพราะการทำหน้าที่ของสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาที่มีคะแนนระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถาบันการศึกษาแสดงบทบาทของตนเองในการอบรมกล่อมเกลานักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ อุดมการณ์ และพฤติกรรมทางการเมืองไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งสถาบันการศึกษาเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่สำคัญในการอบรมกล่อมเกลาที่เป็นทางการ อยู่ระหว่างปฐมภูมิกับทุติยภูมิ เพราะนักเรียนส่วนมากจะใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษามาก รองจากครอบครัว ครูควรเพิ่มบทบาทหน้าที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีพฤติกรรมหรือวิถีชีวิตประชาธิปไตย มีเจตคติ ค่านิยม และศรัทธาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่วนสถาบันศาสนาอาจเป็นเพราะความเห็นของพระสงฆ์เองที่เห็นว่าพระสงฆ์ไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับเรื่องทางโลก ควรเป็นหน้าที่ของรัฐในการดำเนินงานเกี่ยวกับการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรีย์พร สลัสสี (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาได้รับการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษชพลณ์ บุญครอง และศิวัช ศรีโกคาญกุล (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นักศึกษามหาวิทยาลัย ขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง ผล

การศึกษาพบว่า สถาบันการกล่อมเกลາทางการเมืองมีบทบาทต่อระดับความตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษาในระดับปานกลาง

2) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี มีพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนได้ปฏิบัติตามสอดคล้องกับวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตยที่เน้นสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค เคารพกฎกติกาของสังคม การยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและส่วนรวม ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี และเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคมสันต์ นาควังไทร (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีระดับพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล พากเพียร (2560) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะทางด้านประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะทางด้านประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

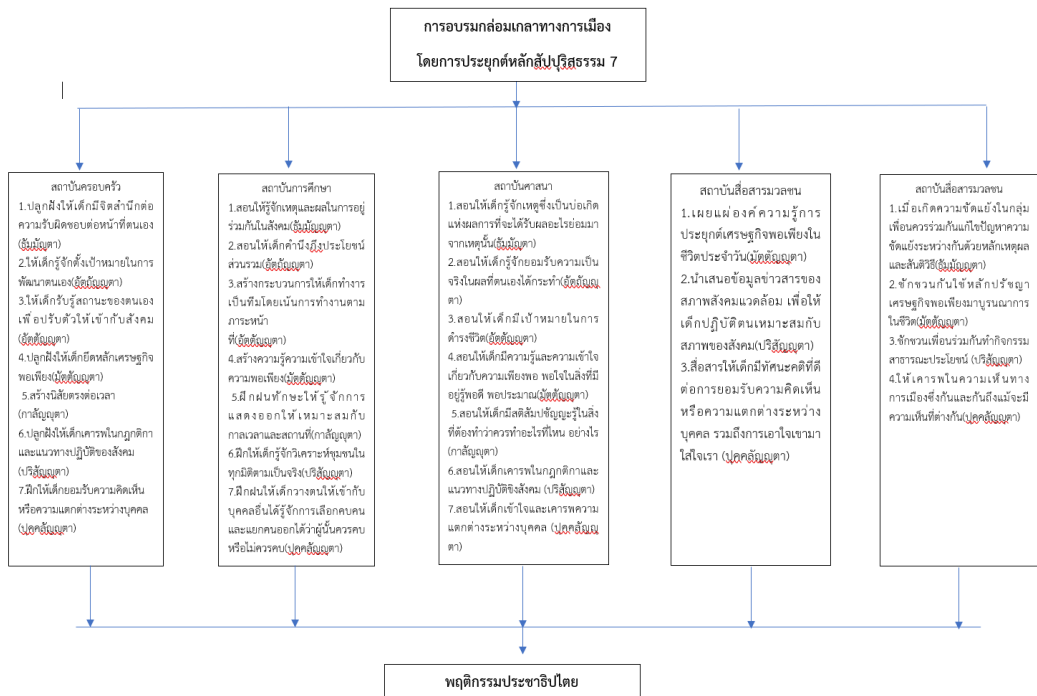
จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองกับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ ($r = 0.322$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ เมื่อการอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองเพิ่มขึ้น จะทำให้พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนเพิ่มขึ้นด้วย อภิปรายได้ว่า การอบรมกล่อมเกลາทางการเมือง คือ การให้ข่าวสาร ปลุกฝังค่านิยม และให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติด้านการเมือง ทั้งแบบเป็นทางการ, ไม่เป็นทางการ, มีเจตนา และไม่เจตนาซึ่งเกิดจากการร่วมกันของโครงสร้างทางทัศนคติ และแบบแผนทางพฤติกรรมของปัจเจกชน ที่เกิดจากกลุ่มทางสังคมที่อาศัยอยู่ เมื่อสถาบันทางสังคมทำหน้าที่อบรมกล่อมเกล่าทางการเมืองไม่ว่าจะรูปแบบใด พฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกในสังคมนั้น ๆ ก็จะแสดงออกมาในรูปแบบนั้น นั่นคือ ถ้าสถาบันทางสังคมอบรมกล่อมเกล่าทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้กับสมาชิกของสังคม สมาชิกในสังคมนั้นก็จะมีพฤติกรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชิต กันยาวรรณ และธรรมนิธย์ วราภรณ์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการอบรมกล่อมเกล่าทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การอบรมกล่อมเกล่าทางการเมือง ส่งผลทางอ้อมต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมโดยผ่านวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง

อุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ทุกสถาบันทางสังคมสามารถประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม 7 ไปใช้โดยการปลูกฝัง คือ พ่อแม่ทำเป็นต้นแบบให้ลูกดู พร้อมทั้งฝึกลูกให้เกิดเป็นนิสัย ครูอาจารย์นอกจากประพฤติตนเป็นต้นแบบให้นักเรียนแล้วยังต้องบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 ให้เข้ากับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยทั้งในลักษณะของการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม สถาบันสื่อสารมวลชนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่นำไปสู่การเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย สถาบันศาสนาต้องมีการจัดอบรมในเชิงรุกที่นำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาบูรณาการเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตย และกลุ่มเพื่อนควรต้องช่วยกันส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาใช้ในการดำเนินชีวิตที่ช่วยสร้างเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถาบันทางสังคมทุกสถาบันมีอิทธิพลต่อการอบรมหล่อหลอมเยาวชนในลักษณะที่ต้องทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงกัน และหลักสัปปุริสธรรม 7 ก็ต้องทำในทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กันทั้ง 7 ด้าน จึงจะสัมฤทธิ์ผลในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูใบฎีกาบุญเพ็ง สุตธมโม(จำปาสุข) และพระมหาสากล สุภรเมธี (2561) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมตามหลักพุทธปรัชญาเถรวาท ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมที่สมบูรณ์ 7 ประการ ได้แก่ การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักประมาณ การรู้จักเวลา การรู้จักชุมชน และการรู้จักบุคคล เป็นข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม จะสามารถควบคุมพฤติกรรมและพัฒนาทางร่างกาย และจิตใจของตนเองได้ทำให้สังคมมนุษย์อยู่อย่างสงบสุขภายใต้กฎระเบียบวินัยของสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระแสงสุรีย์ คุณธรมโม(ทองขาว) และคณะ (2561) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 วิชาพระพุทธานุสา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดป่าจิตตสามัคคี) จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยการให้ผู้เรียนทำการวิเคราะห์แยกแยะประเด็นเรื่องราวตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ปรากฏว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี มีผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย อธิบายได้ว่า การอบรมกล่อมเกลาทางเมืองโดยนำหลักสี่ปรัญธรรม 7 ประการมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย ดังนี้

1. สถาบันครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองปลูกฝังให้เด็กมีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อนักที่ตนเอง (อัมมัญญา) ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง (อตัณญญา) รวมถึงให้เด็กรับรู้สถานะของตนเองเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคม (อตัณญญา) ปลูกฝังให้เด็กยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต (มัตตัญญา) ตรงต่อเวลา (กาลัญญา) เคารพในกฎกติกาและแนวทางปฏิบัติของสังคม (ปริสญญา) และยอมรับความคิดเห็นหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล (บุคคลัญญา)

2. สถาบันการศึกษา ควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอนให้นักเรียนรู้จักเหตุและผลในการอยู่ร่วมกันในสังคม (อัมมัญญา) คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม (อตัณญญา) สร้างกระบวนการให้นักเรียนทำงานเป็นทีมโดยเน้นการทำงานตามภาระหน้าที่ (อตัณญญา) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียง (มัตตัญญา) ฝึกฝนทักษะให้รู้จักการแสดงออกให้เหมาะสมกับกาลเวลาและสถานที่ (กาลัญญา) ฝึกให้รู้จักวิเคราะห์ข้อมูลในทุกมิติตามความเป็น

จริง(ปรีสัญญุตตา) ฝึกฝนให้วางตนให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ รู้จักการเลือกคบคนและแยกคนออกได้ว่าผู้นั้นควรคบหรือไม่ควรคบ(บุคคลัญญุตตา)

สถาบันสื่อสารมวลชน สามารถมีส่วนช่วยอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองให้กับเยาวชน โดยการเผยแพร่องค์ความรู้การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน(มัตตัญญุตตา) นำเสนอข้อมูลข่าวสารของสภาพสังคมแวดล้อม เพื่อให้เยาวชนปฏิบัติตนเหมาะสมกับสภาพของสังคม(ปรีสัญญุตตา) สื่อสารให้เยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่อการยอมรับความคิดเห็นหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเรา(บุคคลัญญุตตา)

สถาบันศาสนา สามารถมีส่วนช่วยอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองให้กับเยาวชนโดยสอนให้เด็กรู้จักเหตุ ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งผล การที่จะได้รับผลอะไรย่อมมาจากเหตุนั้น(ธัมมัญญุตตา) ให้รู้จักยอมรับความเป็นจริงในผลที่ตนเองได้กระทำ(อตัลัญญุตตา) ให้มีเป้าหมายในการดำรงชีวิต(อตัลัญญุตตา) ให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความเพียงพอ พอใจในสิ่งที่มีอยู่(มัตตัญญุตตา) ให้มีสติสัมปชัญญะ รู้ในสิ่งที่ควรทำว่าต้องทำอะไร ที่ไหน อย่างไร(กาลัญญุตตา) สอนให้เคารพในกฎกติกาและแนวทางปฏิบัติของสังคม(ปรีสัญญุตตา) และสอนให้เข้าใจและเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล (บุคคลัญญุตตา)

กลุ่มเพื่อน มีบทบาทในการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อน โดยเมื่อเกิดความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนควรร่วมกันแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันด้วยหลักเหตุผลและสันติวิธี(ธัมมัญญุตตา) ชักชวนกันใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในชีวิต(มัตตัญญุตตา) ชักชวนเพื่อนร่วมกันทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์(ปรีสัญญุตตา) ให้เคารพในความเห็นทางการเมืองซึ่งกันและกันแม้จะมีความเห็นที่ต่างกัน(บุคคลัญญุตตา)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยในเยาวชน ควรมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนและเสริมสร้างสถาบันทางสังคมให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำหน้าที่อบรมกล่อมเกลาเยาวชนให้มีพฤติกรรมประชาธิปไตยที่พึงประสงค์

2. สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน และพร้อมให้การสนับสนุนทุกวิธีการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้สถานศึกษาได้แสดงบทบาทในการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้กับเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. สถาบันการศึกษา ควรส่งเสริมให้นักเรียน ได้เรียนในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่และคุณลักษณะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ และปลูกฝังการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบสังคมของตนเอง

2. สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา ควรปลูกฝังให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ เช่น การให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับหลักประชาธิปไตย และปลูกฝังให้สมาชิกในสังคมเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม จัดกิจกรรมโดยเน้นให้เยาวชนเข้ามีส่วนร่วมเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเชิงปฏิบัติการในการพัฒนารูปแบบการสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยในนักเรียน หรือศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยในเยาวชน หรือนำรูปแบบการอบรมกล่อมเกลางานเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยไปศึกษากับองค์กรหรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎพลณ์ บุญครอง และศิริวัช ศรีโคงกุล. (2562). นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 8(3), 94-119.
- กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา*. สืบค้น 9 กรกฎาคม 2564. จาก https://data.bopp-obec.info/emis/index_area.php?Area_CODE=610001&Area_CODE2=610001.
- คมสันต์ นาควังไทร. (2558). *พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรแม่สอด* (รายงานวิจัย). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พระครูใบฎีกาบุญเพ็ง สุตธมโม (จำปาสุข) และพระมหาสากร สุธรมณี. (2561). ศึกษาหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมตามหลักพุทธปรัชญาเถรวาท. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*, 1(2), 43-52.
- พระแสงสุริย์ คุณธมโม (ทองขาว) และคณะ. (2561). การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 วิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนเทศบาล 7 (วัดป่าจิตตสามัคคี) จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(2), 55-62.
- พิชิต กันยารวรรณ และธรรมนิธย์ วราภรณ์. (2560). การศึกษาการกล่อมเกลางานเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(2), 177-189.

- ไพศาล พากเพียร. (2560). การศึกษาคุณลักษณะทางด้านประชาธิปไตยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(2), 276-287.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศูนย์การเรียนรู้การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ 3. (2558). *คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยและการเลือกตั้งตำบล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรณรงค์และเผยแพร่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2549). *การเมืองการปกครองไทย พ.ศ. 1762-2500* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุทัยธานี. (2563). *ข้อมูลผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี*. สืบค้น 9 กุมภาพันธ์ 2564. จาก <https://www.ect.go.th/uthaithani/main.php?filename=index>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). *พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุรีย์พร สลับสี. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 7(3), 379-403.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample sizes for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30, 607-610.

